

виступали проти німецько-гітлерівського та сталінського тоталітарних режимів. На кожному структурному рівні ОУН та УПА поруч із чоловіками працювали жінки, формувалися жіночі підрозділи. До їх компетенції входили розбудова медичної опіки та санітарної допомоги, господарські функції та пропаганда.

Найширше поле діяльності жіноцтва, де воно себе виявило – це референтура Українського Червоного Хреста, що мав три відділи: медичний, опіка над пораненими і хворими бійцями УПА, фармацевтичний. Багато жінок, які боролися за національне визволення України, зазнали репресій, стали політв'язнями.

Івченко Б. А.

Харківський історичний музей

ГРИГОРІЙ СОСІДКО – СТУДЕНТ ХАРКІВСЬКОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ ТА СЛАВЕТНИЙ ВОЇН

Життя Григорія Сосідка до сьогодення часу маловідоме в його рідній альма-матер НТУ «ХП», хоча його доля видалась напрочуд цікавою і гідною того, щоб про цю людину знали.

Григорій Сосідко народився 1-го січня 1893 р. у Великій Данилівці – одному з найстаріших сіл Слобожанщини, зараз Велика Данилівка знаходиться у межах Харкова. Григорій закінчив народну школу у Данилівці, а потім реальну гімназію у Харкові. Перед Першою світовою війною він навчався у Харківському технологічному інституті. В історіографії розповсюджена інформація про те, що Григорій Сосідко вчився на електро-технічному факультеті, але насправді в Харківському технологічному інституті зовсім не було поділу на факультети, а існували два відділення: хімічне та механічне. До механічного відділення входила електро-технічна лабораторія, якою завідував професор П. П. Копняєв, скоріш за все саме там спеціалізувався Григорій Сосідко. Особливі успіхи Григорій Сосідко виявляв у кресленні, завдяки цьому, будучи ще студентом на конкурсній основі він здобуває посаду кресляра при Раді гірників-промисловців Півдня Росії. Григорій брав участь у діяльності підпільного українського гуртка в Харківському технологічному інституті, за участь у якому і був відрахований на останньому курсі і направлений рядовим на фронт у 1914 р.

На фронті Григорій виявив неабияку хоробрість, був нагороджений Георгіївським хрестом (найбільшою нагородою для солдат Російської імператорської армії) та направлений для отримання офіцерського звання у Віленське військове училище. Після його закінчення у 1915 р. в ранзі підпоручника (приблизно дорівнює сучасному лейтенанту) Григорій Сосідко повернувся до свого полку і став інструктором нової техніки зв'язку і підслухових апаратів. На фронті Григорій був 4 рази поранений, нагороджений кількома орденами і золотою Георгіївською зброєю. Останнє звання в Російській імператорській армії – капітан (за іншими даними штабс-капітан).

У 1918 р. у Полтаві Григорій Сосідко вступив до 2-го Запорізького полку Окремої Запорізької дивізії армії Української Народної Республіки. З 1920 по 1921 рр. Григорій командував Богунським куренем 1-ї Запорізької дивізії армії УНР. Під час війни з більшовиками втратив дружину, яку замордували більшовики в Проскуріві, а його син залишився на вихованні у місцевих селян. У списку старшин, зарахованих на дійсну українську військову службу та підвищених до наступних рангів протягом липня 1920 – липня 1923 рр. Гриць Сосідко згадується у ранзі підполковника. З 1922 р. Григорій почав жити у місті Сокаль на Галичині, де грав у місцевому аматорському театрі. В той час Сокаль знаходився у складі Польщі, а зараз це райцентр Львівської області. Там на Сокальщині він одружився вдруге і у нього народився другий син Роман. Нестор Ріпецький – товариш Григорія в Сокалі згадував про нього: «Він був одним із тих нечисленних, яким Бог дав всі п'ять талантів... Театральне життя Сокальщини без Г. Сосідка було б майже нічим. Він — знаменитий режисер і знаменний головний актор». В 1941 р. в Сокалі були видані спогади Григорія Сосідка «Три шляхи». З 1945 р. Григорій жив в Англії, а з 1950 р. Григорій Сосідко мешкав у Канаді. В 1961 р. підполковник Григорій Сосідко нагороджений Воєнним хрестом. Помер 27 листопада 1968 р.

Отже ми спробували реконструювати біографію славетного воїна, подальше вивчення життя Григорія Сосідка можливе із залученням нових масивів архівних матеріалів.

Кириченко Х. О.

НТУ «ХП»

ДО ПИТАННЯ ЛІКВІДАЦІЇ ЗАПОРОЗЬКОЇ СІЧІ

Знищення Запоріжжя було для України страшною катастрофою, яка перегорнула ще одну сторінку в її соціальній та економічній історії. Запоріжжя було останньою твердиною українських традицій, української державності. Хоча Запорозька Січ і перестала існувати, вона залишила незгладимий слід у пам'яті народу. Запорозькі козаки уславили себе героїчною боротьбою проти чужоземних загарбників і обороною південних кордонів України. Запорозькі завжди були з українським народом. Козацтво, створивши Запорозьку республіку, виявило незвичайну сміливість і оригінальну творчу здібність в організації військової справи, відстоюванні нових форм соціального, політичного і економічного буття, у створенні своєрідної культури. Сам запорозький козак для українського народу став виразником національного духу. Непримиренність козацтва до поневолювачів, його героїзм будили й підтримували в народі надію на визволення, запалювали наступні покоління на боротьбу за кращу долю. Все це визначило те почесне місце, яке справедливо посіло запорізьке козацтво в історії українського народу. І сьогодні, в часи нового національного відродження, історія запорозького козацтва надихає сучасних борців продовжувати змагання за вільну суверенну Україну.